ประกาศคณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
เรื่อง แนวปฏิบัติการลงทะเบียนวิชาการค้นคว้าอิสระของนักศึกษา
หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำ การจัดการ และนวัตกรรม

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนรายวิชาการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาในหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำ การจัดการ และนวัตกรรม เป็นไปด้วยความเหมาะสม สอดคล้องและมีมาตรฐานเดียวกันกับการบริหารจัดการหลักสูตร รวมทั้งเป็นการส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษาจึงกำหนดแนวปฏิบัติในการลงทะเบียนวิชาการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาดังกล่าว ในภาคการศึกษาที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ เป็นต้นไป ดังนี้

นักศึกษาที่ลงทะเบียนในวิชา ภน ๙๐๐๐ การค้นคว้าอิสระ (LI ๙๐๐๐ Independent Study) สามารถเลือกดำเนินการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ดังนี้ ๑) งานวิจัย ๒) รายงานการให้บริการให้คำปรึกษาองค์การ ๓) รายงานแบบจำลองธุรกิจ และ ๔) นวัตกรรมสังคม ภายใต้การควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยอาจให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำ การจัดการ และนวัตกรรม พิจารณาว่ามีความเหมาะสม มีส่วนร่วมและมีคุณค่า (Contribution) เพียงพอที่จะเป็นการค้นคว้าอิสระเพื่อสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท

นักศึกษาจะต้องศึกษาวิจัย/พัฒนา/สร้างสรรค์ โดยประยุกต์แนวคิดและบูรณาการความรู้รวมทั้งนำทฤษฎีไปปฏิบัติ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อธุรกิจ/สังคม/หน่วยงาน/ประเทศชาติ

๑. งานวิจัย นักศึกษาที่เลือกดำเนินการงานวิจัย งานวิจัยที่นำเสนอจะต้องมีจุดมุ่งหมาย คือ มุ่งแสวงหาข้อมูลความรู้ที่มีความน่าเชื่อถือ โดยผ่านกระบวนวิธีทางวิทยาศาสตร์ที่เคร่งครัด องค์ประกอบนี้จึงเกี่ยวข้องโดยตรงกับวิทยาศาสตร์การวิจัยและพัฒนาที่มุ่งเน้นจุดหมายของการวิจัย ๓ รูปแบบ คือ

๑.๑ การวิจัยบริสุทธิ์หรือการวิจัยพื้นฐาน (Pure or Basic Research) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือความรู้เพิ่มเติมในสาขานี้ ด้วยความสนใจใฝ่รู้และด้วยการดำเนินการวิจัยต่อเนื่องหรือต่อยอดองค์ความรู้เพื่อความก้าวหน้าของสาขาวิชา

๑.๒ การวิจัยประยุกต์ (Applied Research) โดยมุ่งหมายทำการศึกษาวิจัย เพื่อตอบคำถามหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานในกลุ่ม หรือในองค์การระดับต่างๆ รวมทั้งเพื่อนำไปใช้แก้ไขและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นหรือนำไปปรับใช้เพื่อการพัฒนาเสริมสร้างให้เกิดผลใหม่ที่ดีกว่า ซึ่งงานวิจัยในสาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์การที่ผ่านมาส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยประเภทนี้

๑.๓ การวิจัยประเมินผล (Evaluation Research) คือการวิจัยเพื่อประเมินผลการพัฒนาหรือการประยุกต์ใช้ (Practical Application) โดยนำข้อมูลความรู้ที่ศึกษาและค้นพบจากการวิจัยบริสุทธิ์กับการวิจัยประยุกต์ ไปใช้ในการพัฒนาหรือประยุกต์ใช้ เพื่อการเสริมสร้าง แก้ไขและป้องกัน ตามหลักวิธีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งต้องมีการตรวจสอบและประเมินผลอย่างจริงจัง และทำการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่ได้รับการพัฒนากับกลุ่มที่ไม่ได้รับการพัฒนา หรือระหว่างกลุ่มที่ได้รับการพัฒนาแบบต่างๆ เพื่อประเมินผลและนำข้อบกพร่องเหล่านั้นไปปรับแก้ไขเนื้อหาและวิธีพัฒนาเพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

๑.๔ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เป็นการศึกษารวบรวมหรือการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปอันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เผชิญอยู่ทั้งในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานในขอบข่ายที่รับผิดชอบ โดยนักศึกษาสามารถดำเนินการได้หลายๆ ครั้ง จนกระทั่งผล การปฏิบัติงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่ได้สำเร็จ โดยกำหนดขั้นตอนของการวิจัยซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนกลับ (Reflection) การวิจัยเชิงปฏิบัติการจึงเป็นการวิจัยระหว่างการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาที่องค์การกำลังเผชิญอยู่

๒. รายงานการให้บริการให้คำปรึกษาองค์การ นักศึกษาที่เลือกดำเนินการ งานให้คำปรึกษาธุรกิจจะต้องระบุองค์กรที่เป็นผู้รับบริการในโครงการของนักศึกษา ที่นักศึกษาตั้งใจจะมีส่วนร่วมในโครงการและกำลังประสบปัญหาทางธุรกิจ หรือกำลังตัดสินใจในเรื่องสำคัญขององค์กร เช่น การพัฒนาแผนธุรกิจ (Business Development Plan) หรือเป็นการแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ (Business Opportunity) หรืออาจเป็นการระบุอุปสรรคของการดำเนินธุรกิจ (Threat Identification) ทั้งนี้ คำว่า “องค์การ” อาจเป็นระดับองค์การภาครัฐหรือภาคเอกชน (Corporate Level) หรือระดับหน่วยหรือฝ่าย (Department/Division หรือ Self-Management Unit)

๓. รายงานแบบจำลองธุรกิจ (Business Model) นักศึกษาที่เลือกดำเนินการแบบจำลองธุรกิจ ซึ่งเป็นเครื่องมือเบื้องต้นในการพัฒนารูปแบบการทำธุรกิจที่นักศึกษารับผิดชอบได้อย่างชัดเจน และช่วยให้บุคลากรในองค์กรได้รับรู้รูปแบบและปัญหาของธุรกิจไปในทิศทางเดียวกัน โดยสามารถแก้ไขปัญหาได้โดยผ่านการมองเห็นจุดเด่นจุดด้อยของธุรกิจ โดยอาจพิจารณาองค์ประกอบของแบบจำลองธุรกิจตัวแบบ ได้แก่ ๑) กลุ่มลูกค้า (Customer Segments) ๒) คุณค่าของธุรกิจ (Value Propositions) ๓) ความสัมพันธ์กับลูกค้า (Customer Relationship) ๔) ช่องทางเข้าถึงลูกค้า (Channels) ๕) รายได้หลัก (Revenue Streams) ๖) พันธมิตร (Key Partners) ๗) กิจกรรมหลัก (Key Activities) ๘) ทรัพยากรหลัก (Key Resources) และ ๙) โครงสร้างต้นทุน (Cost Structure) และอื่นๆ

๔. นวัตกรรมสังคม (Social Innovation) สังคมหมายถึงสังคมทุกระดับ นักศึกษาที่เลือกดำเนินการนวัตกรรมสังคม (Social Innovation) ซึ่งเป็นการนำวิธีการหรือสิ่งใหม่มาพัฒนาสังคมให้ดีกว่าเดิม มุ่งเน้นคุณค่าและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับสังคมเป็นหลัก โดยมีการใช้วิวัฒนาการทางเทคโนโลยีเข้ามาเป็นกลไกสำคัญ ซึ่งสามารถทำได้ในทุกสังคมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และการออกแบบจากนวัตกรสังคม โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ ๑) มีความใหม่ ๒) ตรงความต้องการของสังคม ๓) ทำให้เกิดขึ้นจริงได้ ๔) สร้างหรือเคลื่อนย้ายคุณค่าสู่สังคมได้ และ ๕) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในสังคม

รายละเอียดและรูปแบบการดำเนินการศึกษาให้เป็นไปตามเอกสารแนบท้ายประกาศ

ประกาศนี้มีผลบังคับใช้กับนักศึกษาทุกคนในหลักสูตรที่ระบุนับตั้งแต่วันที่ประกาศใช้ ยกเว้นนักศึกษาที่ได้ลงทะเบียนวิชาการค้นคว้าอิสระเรียบร้อยแล้วในภาคการศึกษาก่อนหน้านี้ และยังไม่ได้ตัดสินผลการศึกษา

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กุสุมาวลี)
คณบดีคณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

เอกสารแนบท้ายประกาศคณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
เรื่อง แนวปฏิบัติการลงทะเบียนวิชาการค้นคว้าอิสระของนักศึกษา
หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำ การจัดการ และนวัตกรรม

รายละเอียดและรูปแบบการดำเนินการศึกษา วิชา ภน ๙๐๐๐ การค้นคว้าอิสระ (LI ๙๐๐๐ Independent Study) สามารถเลือกดำเนินการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ดังนี้ ๑) งานวิจัย ๒) รายงานการให้บริการให้คำปรึกษาองค์การ ๓) รายงานแบบจำลองธุรกิจ และ ๔) นวัตกรรมสังคม ประกอบด้วยเค้าโครงสร้าง ดังต่อไปนี้

๑. <u>งานวิจัย</u>

บทนำ

- ระบุประเด็นปัญหาที่จะทำวิจัย
- ความสำคัญของปัญหา
- วัตถุประสงค์งานวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

- ทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำวิจัย ประมวลวิธีการศึกษาและผลการศึกษาของงานวิจัยที่ผ่านมา เพื่อสรุปจุดอ่อน/จุดแข็งของงานวิจัยที่ผ่านมา
- ประเด็นที่ยังไม่มีการศึกษาและ/หรือประเด็นต่อเนื่อง เพื่อเชื่อมโยงกับประเด็นปัญหาของงานวิจัย
- พัฒนากรอบทฤษฎีงานวิจัย

วิธีการวิจัย

- การวัดค่าตัวแปรต่างๆ
- ช่วงเวลาที่ศึกษา พื้นที่ ประชากรเป้าหมาย ฯลฯ
- การหาข้อมูล การเก็บข้อมูล การวัดข้อมูล ตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง
- การประมวลข้อมูล
- เครื่องมือที่จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

- สรุปข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัย
- วิเคราะห์ผลในเชิงปริมาณและ/หรือเชิงคุณภาพ

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

- ผลสรุปจากงานวิจัย ตอบตามวัตถุประสงค์งานวิจัยที่ตั้งไว้
- ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย
- ข้อจำกัดงานวิจัย
- งานวิจัยในอนาคต

๒. <u>รายงานการให้บริการให้คำปรึกษาองค์การ</u>

บทนำ

- ระบุและอธิบายปัญหาหรือโอกาสทางธุรกิจ
- อธิบายภูมิหลังของปัญหา
- ระบุผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อองค์กรหากมิได้มีการแก้ไขปัญหา
- กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของข้อเสนอโครงการนี้

การวัดระดับของปัญหา (Measure)

- วัดระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันโดยใช้เครื่องมือต่างๆ ที่ได้เรียนมา

การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา (Analyze)

- ใช้เครื่องมือทางการจัดการต่างๆ วิเคราะห์สาเหตุที่มาของปัญหา
- จัดลำดับความสำคัญของสาเหตุเหล่านั้นที่ส่งผลให้เกิดปัญหา

การเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา (Improve)

- นำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา
- เลือกปัจจัยที่ใช้ในการประเมินเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหา
- เลือกแนวทางที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ไขปัญหา

การควบคุมให้เกิดการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (Control)

- นำเสนอแนวทางในการปฏิบัติงาน
- นำเสนอการประเมิน Cost-Benefit จากแนวทางที่นำเสนอ

๓. <u>รายงานแบบจำลองธุรกิจ (Business Model)</u>

บทนำ

- อธิบายลักษณะทั่วไปของธุรกิจ ขอบเขตของธุรกิจ

การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก

- โครงสร้างอุตสาหกรรม
- การประเมินความน่าสนใจของอุตสาหกรรม เช่น การใช้ Five-Force Diagram
- การประเมินโอกาสและความเสี่ยงของธุรกิจ

การประเมินสภาพแวดล้อมภายใน

- ระบุ Vision Mission และ Goals ของธุรกิจตามแผนธุรกิจที่เสนอ
- ประเมิน จุดอ่อนและจุดแข็งของธุรกิจ
- แนวทางการจัดการธุรกิจเชิงกลยุทธ์

แผนการตลาด

- การจัดทำแผนกลยุทธ์ทางการตลาด เช่น ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด

แผนการปฏิบัติการ

- การจัดทำแผนกลยุทธ์ทางการปฏิบัติการ เช่น การเลือกทำเลที่ตั้ง การดำเนินการผลิตหรือให้บริการ

การประเมินแผนธุรกิจ

- การประเมินความเป็นไปได้ของธุรกิจ (ทางการเงินและไม่ใช่ทางการเงิน)
- ปัจจัยวิกฤตที่เป็นเงื่อนไขแห่งความสำเร็จ/ล้มเหลวของธุรกิจ

๔. <u>นวัตกรรมสังคม (Social Innovation)</u>

สังคมหมายถึง สังคมทุกระดับ

-Empathize เข้าใจปัญหา

ขั้นแรกต้องทำความเข้าใจกับปัญหาให้ถ่องแท้ ตลอดจนเข้าใจผู้ใช้กลุ่มเป้าหมาย หรือเข้าใจในสิ่งที่นักศึกษาต้องการแก้ไขนี้เพื่อหาหนทางที่เหมาะสมและดีที่สุดให้ได้ การเข้าใจคำถามอาจเริ่มตั้งด้วยการตั้งคำถาม สร้างสมมติฐาน กระตุ้นให้เกิดการใช้ความคิดที่นำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ที่ดีได้ ตลอดจนวิเคราะห์ปัญหาให้ถ้วนถี่ เพื่อหาแนวทางที่ชัดเจนให้ได้ การเข้าใจในปัญหาอย่างลึกซึ้งถูกต้องนั้นจะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ตรงประเด็นและได้ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ

-Define กำหนดปัญหาให้ชัดเจน

เมื่อนักศึกษารู้ถึงข้อมูลปัญหาที่ชัดเจน ตลอดจนวิเคราะห์อย่างรอบด้านแล้ว ให้นำเอาข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เพื่อที่จะคัดกรองให้เป็นปัญหาที่แท้จริง กำหนดหรือบ่งชี้ปัญหาอย่างชัดเจน เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติการต่อไป รวมถึงมีแก่นยึดในการแก้ไขปัญหาอย่างมีทิศทาง

-Ideate ระดมความคิด

การระดมความคิด คือการนำเสนอแนวความคิด ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาในรูปแบบต่างๆ อย่างไม่มีกรอบจำกัด ควรระดมความคิดในหลากหลายมุมมอง หลากหลายวิธีการออกมาให้มากที่สุด เพื่อที่จะเป็นฐานข้อมูลในการที่นักศึกษาจะนำไปประเมินผลเพื่อสรุปเป็นความคิดที่ดีที่สุดสำหรับการแก้ไขปัญหานั้นๆ ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องเกิดจากความคิดเดียว หรือเลือกความคิดเดียว แต่เป็นการผสมผสานหลากหลายความคิดให้ออกมาเป็นแนวทางสุดท้ายที่ชัดเจนก็ได้ การระดมความคิดนี้ยังช่วยให้เรามองปัญหาได้อย่างรอบด้านและละเอียดขึ้นด้วย รวมถึงหาวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างรอบคอบได้ด้วยเช่นกัน

-Prototype สร้างต้นแบบที่เลือก

ขั้น Prototype ในทางการออกแบบนวัตกรรม คือการสร้างต้นแบบเพื่อทดสอบจริงก่อนที่จะนำไปผลิตจริงสำหรับในด้านอื่นๆ หมายถึงการลงมือปฏิบัติหรือทดลองทำจริงตามแนวทางที่ได้เลือกแล้ว ตลอดจนสร้างต้นแบบของปฏิบัติการที่เราต้องการจะนำไปใช้จริง

-Test ทดสอบ

ทดลองนำต้นแบบหรือข้อสรุปที่จะนำไปใช้จริงมาปฏิบัติก่อน เพื่อทดสอบประสิทธิภาพ ตลอดจนประเมินผลแล้วจึงนำเอาปัญหาหรือข้อดีข้อเสียที่เกิดขึ้นเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปใช้จริงอีกครั้ง